

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів _____

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ 18 ” травня 2023 р.

**РЕФЕРАТ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за бакалаврською програмою професійного спрямування
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
на тему: «Фіскальна політика держави та засоби її реалізації»

Виконавець:

студент ЦЗВФН
Ретевич Ганна Віталіївна

/підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., професор
Слатвінська М. О.

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Тема дослідження є актуальною, оскільки полягає у тому, що на сьогодні в Україні питання фіскальної політики належать до найгостріших як в економічному й соціальному, так і в політичному контексті.

Сучасний світ характеризується нестабільністю, численними викликами та загрозами, а також непередбачуваністю наслідків багатьох подій. Це свідчить про настання епохи турбулентності, яка порушує усталені умови суспільно-політичних, соціально-економічних процесів і вимагає зміни парадигми функціонування фіскального механізму, який регулює фінансово-економічні процеси. Ця потреба пояснюється посиленням деструктивних явищ, спричинених пандемією COVID-19 і повномасштабним військовим вторгненням російської федерації в Україну.

Реальна потреба пошуку джерел виходу з кризи, боротьби з інфляцією, протидії наслідкам пандемії COVID-19, забезпечення вищого рівня життя громадян та стимулювання розвитку пріоритетних галузей національного господарства, оскільки всіх цих векторів можливо досягнути у випадку її ефективної реалізації. Україна, не маючи достатнього практичного досвіду й наукового обґрунтування формування та реалізації фіскальної політики, розвивалася експериментальним шляхом, нерідко роблячи при цьому хибні кроки. Фіскальна політика України порівняно з іншими державами має ряд недоліків, критикується багатьма фахівцями.

Слід зазначити, що для розвитку держави необхідно мати здатність контролювати фінансово-економічні процеси на всіх рівнях економічної системи. Це досягається шляхом створення фінансових можливостей для економічних суб'єктів створювати додану вартість, провадити діяльність, управляти фінансовими потоками та здійснювати інвестиції, а також створення соціально-психологічних умов, що спонукають або стримують їхню діяльність. Для досягнення цих цілей важливо обґрунтувати та гармонізувати методи, форми, інструменти та регулятори, які використовуються у фіскальній політиці. Вони є ключовими елементами фіскального механізму, який впливає на розвиток економіки через державний вплив.

Питанням дослідження фіскальної системи та політики України загалом займалися дуже багато українських вчених та науковців такі як: В. Андрущенко, З. Варналій, О. Василик, Л. Воронова, О.Десятнюк, Т. Єфименко, Ю. Іванов, О. Кириленко, Н. Кучерявенко, І. Луніна, В. Мельник, О. Музика, Ц. Огонь, А. Крисоватий, Р.Жарко, О.Кравченко, М.Романюк, А.Кізима, М. Слатвінська, Л. Сідельникова тощо. Вони досліджували основні

питання та проблеми системи оподаткування в Україні, видали чимало наукових праць щодо фіскальної політики, висунули чимало пропозицій щодо удосконалення на рівні держави. Але багато проблем фіскальної системи не мають єдиного трактування, тому потребують глибшого дослідження.

Метою роботи є дослідження теоретико-практичних аспектів функціонування сучасної фіскальної політики України та визначення основних шляхів і перспектив їх покращення. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- дослідити сутність та визначити принципи побудови фіскальної політики;
- проаналізувати вплив фіскальної політики на економічний розвиток;
- розкрити організаційно-інституційне забезпечення реалізації фіскальної політики;
- здійснити аналіз фіскальної та регулюючої ролі фіскальної політики України;
- виявити проблемні аспекти функціонування фіскальної політики України;
- проаналізувати зарубіжний досвід формування та реалізації фіскальної політики;
- запропонувати шляхи вдосконалення фіскальної політики України.

Об'єктом дослідження є процес функціонування фіскальної політики держави.

Предметом дослідження є фінансові відносини, які виникають у процесі формування централізованих грошових фондів держави.

Методи дослідження. В даному дослідженні використано метод порівняльного аналізу, за допомогою якого проводиться порівняння надходжень до бюджету України за останні роки.

Робота виконана на основі дослідження інтернет ресурсів, навчальної літератури, статистичного та фактичного матеріалу статей та інформаційних порталів органів державної влади.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти фіскальної політики держави» визначається сутність фіскальної політики, принципи її побудови та вплив на розвиток економіки.

У другому розділі «Практика та проблематика фіскальної політики України» проводиться аналіз політики України та проблем її функціонування.

У третьому розділі «Напрями удосконалення фіскальної політики держави» розкриваються особливості функціонування фіскальної політики зарубіжних країн та пропонуються напрями її удосконалення.

ВИСНОВКИ

Фіскальна політика - це діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і фіскальних платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави. Фіскальна політика повинна забезпечити вирішення двоєдиного завдання. З одного боку - це встановлення оптимальних податків, які не стримуватимуть розвиток підприємництва, а з іншого - забезпечити надходження до бюджету коштів, достатніх для задоволення державних потреб.

Фіскальну політику, які діяльність держави у сфері встановлення і стягнення податків розглядають у широкому і вузькому планах. У вузькому плані вона охоплює діяльність держави тільки у сфері оподаткування - встановлення видів податків, платників, об'єктів, ставок, пільг, термінів і механізму зарахування в бюджет.

Здійснивши аналіз та оцінку сучасного стану фіскальної політики країни, можна зробити висновки, що фіскальні надходження відіграють головну роль у формуванні різних видів бюджетів, що свідчить про формування фінансових ресурсів. Сучасними проблемами здійснення фіскальної політики в Україні залишаються: внесення частих і численних змін до Фіскального кодексу України, що порушує принцип стабільності фіскального законодавства; надмірне та нерівномірне фіскальне навантаження на платників податків; тінізація економіки через уникнення оподаткування.

Подолання цих та інших проблем є необхідною та вдалою умовою для успішного досягнення поставленої мети – реформування фіскальної політики держави. Для реалізації розвитку фіскальної політики необхідно здійснити комплекс стимулюючих заходів, які передбачають: зниження фіскального тиску; сприяння розвитку малого підприємництва; зменшення фіскального навантаження за рахунок поступового зниження ставок та розширення баз оподаткування.; поліпшення адміністрування; зменшення масштабів ухилення від сплати податків тощо.

Має сенс у законодавчому порядку врегулювати питання, що стосуються створення умов для модернізації інфраструктури через реалізацію проектів на

умовах державно-приватного партнерства, зокрема концесійних. Це регулювання дозволить впровадити комплексну систему регулювання реалізації таких проектів, включаючи концесії, і тим самим забезпечити економічне зростання і покращення якості життя. Для досягнення цієї мети необхідно використовувати визнані міжнародною спільнотою підходи до фінансового регулювання, включаючи надання державної підтримки проектам на умовах державно-приватного партнерства, а також встановлення бюджетних механізмів для застосування державних (місцевих) гарантій у реалізації таких проектів і врегулювання умов та механізму прийняття довгострокових зобов'язань державними партнерами згідно з укладеними договорами на умовах державно-приватного партнерства, включаючи концесійні угоди. Для досягнення цих цілей пропонується внести зміни до Бюджетного кодексу України, щоб визначити умови надання державних та місцевих гарантій для реалізації договорів, укладених на умовах державно-приватного партнерства, включаючи концесійні угоди; встановити умови надання довгострокових зобов'язань розпорядникам бюджетних коштів, які є державними партнерами згідно з укладеними договорами

Напрями удосконалення фіскального регулювання в Україні, які полягають у такому:

1. Активізація партнерських відносин між податковими органами та платниками податків — суб'єктами господарювання задля розвитку електронної комерції та забезпечення додаткових фінансових ресурсів державного та місцевого бюджетів.
2. Розвиток національної інфраструктури електронної комерції, яка має будуватися на інституціональних заходах у напрямі легалізації електронних операцій для цілей оподаткування.
3. Запровадження фіскальних преференцій (податкові канікули, інвестиційний податковий кредит, пільгові ставки з податку на прибуток підприємств тощо) для нових суб'єктів електронної комерції, що стане сприятливим фактором їх подальшого розвитку.
4. З боку фіскальних інституцій забезпечити належні умови та контроль щодо дотримання однакових правил оподаткування всіх суб'єктів господарювання у сфері «традиційного бізнесу» та у сфері електронної комерції.
5. Розробка та запуск спеціалізованого інтерактивного ресурсу (вебсайт, сторінка на офіційних інтернет-платформах фіскальних інституцій) для інформаційного забезпечення і надання фахових консультацій щодо особливостей оподаткування електронної комерції.

6. Уніфікація та оптимізація податкового законодавства в контексті врегулювання протиріч у системі оподаткування електронної комерції України та країн Європейського Союзу тощо.

У результаті проведеного дослідження було систематизовано пріоритетні напрями щодо реформування діяльності фіскальних органів у контексті активізації дій щодо ефективного забезпечення програм соціально-економічного розвитку держави. Зокрема, вони полягають у такому:

1) утримання дефіциту Державного бюджету на рівні не більше 5 % від ВВП і забезпечення жорсткої залежності державних витрат від отримуваних доходів;

2) концентрація бюджетних ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку економіки, підтримки бізнесу, соціального захисту;

3) цифрова трансформація бюджетних взаємовідносин між центральними, регіональними та місцевими рівнями;

4) моніторинг фінансового забезпечення захисту населення та функціонування соціально-культурної сфери;

5) розширення прав місцевих органів влади щодо формування доходів місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків і зборів;

6) поліпшення управління коштами Державного бюджету через імплементацію заходів удосконалення управління державним внутрішнім і зовнішнім боргом;

7) забезпечення стабільності в оподаткуванні, розширення бази та оптимізація кількості податкових пільг, а також обов'язковості та рівнонапруженості у сплаті податків усіма юридичними та фізичними особами;

8) удосконалення контрольно-перевірочної роботи податкових органів шляхом її орієнтування на виявлення схем ухилення від оподаткування, їх руйнування та вжиття заходів щодо відшкодування завданих державі збитків. У цьому ракурсі доречним вбачаємо активізацію сервісної та просвітницької діяльності фіскальних інституцій, що приведе до сумлінного виконання обов'язків щодо декларування та сплати податків і зборів до бюджету;

9) оптимізація ставки єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, зокрема тимчасове зменшення його розміру для економічних агентів, що збільшують кількість найманих працівників без зниження рівня заробітних плат, а також працевлаштовують внутрішньо переміщених осіб;

10) активізація процесів цифровізації фіскального простору в контексті поліпшення біполярного середовища в оподаткуванні: з одного боку, інноватизація та модернізація підходів в адмініструванні податків та здійсненні контрольно-моніторингових функцій ДПС України, з іншого — інформаційно-

сервісне забезпечення та супроводження податкових розрахунків і декларативних заходів платників податків.

АНОТАЦІЯ

Ретевич Г. В. «Фіскальна політика держави та засоби її реалізації».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою професійного за спрямування «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023.

У роботі розкрито теоретичні аспекти фіскальної політики держави, визначається сутність фіскальної політики, принципи її побудови та вплив на розвиток економіки.

Практика та проблематика фіскальної політики України» Проаналізовано практику та проблематику фіскальної політики України та особливості її функціонування.

Розкрито напрями удосконалення фіскальної політики держави. особливості функціонування фіскальної політики зарубіжних країн та пропонуються напрями її удосконалення.

Ключові слова: податки, непрямі податки, прямі податки, податкові пільги, фіскальна політика.

ANNOTATION

Retevich V. «Fiscal policy of the state and means of its implementation».

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 072 "Finance, banking and insurance" under the professional educational program in the direction "Finance, financial management and insurance". – Odesa National University of Economics. - Odesa, 2023.

The paper reveals the theoretical aspects of the fiscal policy of the state, defines the essence of the fiscal policy, the principles of its construction and its impact on the development of the economy.

The practice and problems of the fiscal policy of Ukraine" The practice and problems of the fiscal policy of Ukraine and the peculiarities of its functioning are analyzed.

The areas of improvement of the fiscal policy of the state are disclosed. peculiarities of the functioning of the fiscal policy of foreign countries and directions for its improvement are proposed.

Key words: taxes, indirect taxes, direct taxes, tax benefits, fiscal policy.

